

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ
ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΓΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΞΕΠΟΤΕΡΙΚΟΥ Φ.ρ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου
10 Δεκέτ 10

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ
—ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ—

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 27 Ιουλίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Οικονόμου άριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 83

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

Ευπνα γλυκερά μου άγάπη
Τρείς ώρες καρτερών
Κατ' άπ' τ' παρελθόν το κλεισμένο,
Τό μονοπάτι πήρα με τ' ήτρο το λαμπρό,
Τόσα κι' αυτό γλυμιάζει τ' ένα μουντό ούρανό,
Στ' ούρανο που κλώθει τ' οφί το πρωινό,
Κ' εγώ δέν έδαριέμην και σε προτμένω.

Ευπνα γλυκερά μου άγάπη,
Μου πλάγιασε βάρεια,
Ευπνα, με περνούει κυμακέρο τ' ήρω,
Σ' άδικο που μελάνι μου σκαίει τήν καρδιά,
Μά έμένα δέν με κοιτάει
Ευπνα γλυκερά μου άγάπη
Τ' είναι μια μαχαίρις
Μπροστά σ' ένα κερνάει.

'Αλήθεια το φλακί μου
Τό ξέχασα, μυαλό
Πού τήρω, να το παρουν οί διαβόλοι,
Τώρα καλά με λένε κ' ήρω και πρελλό
Οί συντοπίτες μου όλοι,
'Ελα και ζήσανέ με
Φλακί μου σπληχνικό,
Τέτοιο σκαί ποτέ μου δέν τήρω ξαναπισί,
Μά πίνω ως πού τ' άστέρ κ' ήλλη φορά να βγί
Στο τούλατο ούρανο,
Μά πίνω και θα πίνω
'Με όπου να θυπνίσαι,
Κορμί μου ήγγέλιο.

'Αλήθεια, το φλακί μου
Δέν έχει πια ρακί,
Τ' ήσπερα περίσσια χυμένη όλογορά μου !
Ευπνα ήρω, κ' εγώ
Κ' εγώ τα καρτερών,
Να τ' άστέρ πάλι όρμα όρμα τόν ούρανο,
Να το σε βλέπω μέσα
Στα πλάγια χρώματα του,
Ευπνα κατέδα κάτου,
Περδολι όλογορά μου άνθίζουν και γέλουν,
Χωρίς σαν κρινά όλασπρα
Μάς κρίζουν, μάς καλούν,
'Ελα και τ' άστέρ λαμπουν σαν ήλιο γύρωέ με,
Σαν ήλιο, που δέν είδαμε ποτέ με.

Δέν ήρξαται, όα φως
Μά τ' άστέρ που χορεύουν,
Για κούταζε μου γνέδουν,
Μά κρίζουν ψήλα,
Γελάτε έσείς διαβόλοι

Διαβάτες πρωίνοι
'Αλήθεια ήνοιχτομάτες
Πλαστήκατε, ή καλοί μου!
'Εγώ τήν ήκρισή μου,
Σ' άστέρια, τί καλά
Τήν πίνω εγώ μαζί μου.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ

'Η σπορά, με τή βοήθεια του καιρού, προχω-
ρούσε όλόγορα και πέρα ως τών βουνών τ' ήνοφο-
ρίσματα. Σκαρμμένα όλη ή πεδιάδα, γυμνή όσο βλ-
στούσε ή κύλιος τής ματιάς, είχε τήν ήγκαλιά της
διάπλατη ήνοιγμένη σ' τόν ήλιο το χειμερινόν και
βύζαινε με τ' ήπχλόθεσμα φιλικό του πόθου βα-
θού: σ' τα σωτικά της.

Σε κάθε ήργωμένο χωράρι ήταν και μια εικόνα
της ήωμάχικης ζωής ζωγραφισμένη. 'Εδω τελείωνε
ή γιωργός το βωλοκόπημα, ήδηγώντας τ' ήργαλειό
του περήφανος σαν κυδερνήτης καραβιού. Πειό πέρα
ήδειαζε με χαρά τήν τελευταία ήπλοχεριά του σπό-
ρου του ή γιωργός κ' ήδραζε τή χερολάβα κ' ήβανε
σε δρόμο το ζευγάρι, να τελειώση και το διβό-
λισμα 'Αριά, ήδω κ' ήκει, κανέναν ζευγολάτης
βαρετός τώρα μονάχα ήρχήνιζε το σπάρσιμο και δέ
φαίνονταν να βιάζεται να το βγάλη πέρα πριν γλ-
μυλώση ή μέρα. 'Ομως ένας ρυθμός κινούσ' ήμπρός
και το νοθρόν ήργατη και το δουλευτή το γλή-
γορο με τα καματερά τους, τα βρονά ή τ' ήλαφρο-
πόδαρ. Και τών γιωργών τα κουρασμένα χουγκιχτά
και τών βοδιών τα μουγκητά, σαν κουρασμένων
παράπονα, και κάθε χτύπος ή κραυγή, ή ξέμακρο
άντιλάλημα, ήδερφωμένα ανέβαιναν σ' τόν ούρανό
και χάνονταν σ' μιας ψυχής γενναίας σ' όλάκερη
τήν πλάση ήρμονικό ξεθύμασμα, γιομάτο ήπιθυμίες
κρίωνες.

Δυό ζευγολάτες γαιτονικοί σαλαγούσαν. ή κα-
θένας σ' το χωράφι του, παράλληλα τα καματερά
τους και μιλούσαν. Κατάκοποι άπό τόν ήργο τόν
πολήμερον, ήν κ' ή σπορά τους βρισκόνταν σ' τή
μέση ήρόμα, δέ φαίνονταν να βιάζονται, δέν ή-
σπρωγχαν τών βοδιών το βάδισμα τ' ήργό τ' ήργό-
ή βουκέντρα ήταν ήνεργη σ' τα χέρια τους. ήνυ-
ποπτη ή ματιά τους, δέ χάνονταν σ' το παθητό
τόσων τόσων κόπων ξεπλήρωμα, πλανεμένη γαλήνη
γύρω τους βασιλευσε και τους στεφάνωνε. 'Η μέρα
εκείνη καθαρή, ήσυνέφικστη, ήμερη όπως κ' ή μέρα

ή χτεσινή, καλοστήμαδη όπως κ' ή προχτεσινή,
έταζε να φέρη σ' τους χωριάτες κι' άλλες παρό-
μοιες μέρες, τόσο ήσειρευτές σ' τή φτώχεια, πού
άπ' αυτές ήλπίζει ήνεμπόδιστο το σπάρσιμο τών
χωραφιών. Κ' ήστερα ήρχονταν άλλες μέρες σκουν-
τουπλές, μά νεροφόρες, εύλογημένες μέρες, ήνθ οί
δουλευτάδες ήαποσταμένοι θ' ήγνάντευαν αυτό το
σπίξιμο τής ούράνιας καλωσύνης με τους δικούς τους
κόπους τους βασανισμένους, ήνθ ήα χείρονταν βλέ-
ποντας να γίνωντ' ένα, χυμένα σ' τής γής τήν ήγ-
καλιά, τα δάκρυα τα τόσο εύθυμα τ' ούρανού του
ήργισμένου με το δικό τους ήδρωτα τόν πικροστά-
λαχτο.

Σαλαγούσαν οί δυό ζευγολάτες τα καματερά
τους και μιλούσαν. 'Ελεγαν ό,τι μπορούν να λέν ήν-
πρωποι που προσμένουν τής ζωής τήν πολύπονη
ήπολαθή άπό τ' ούρανού τή χάρη. Τήν σ' τόν ήαυτό
τους, πού τους ήδινε ή ήδια ή δύναμή τους, δέν
τήν ήχαναν ποτέ κ' ή ούρανος δείχνονταν τώρα
καλοπρόσωπος σ' αυτούς και τους ήμνησε πλούσια
τ' ήγαθά του. Κ' ήταν ή χαρά ζωγραφιστή σ' τα
πρόσωπά τους ήχι σ' μυστικό ήντιφέγγισμα κόσμου
ήλλουνο, παρά σαν ήμερο καθρέφτισμα του γύρω
τους γαληνεμένου κόσμου, πού ήρπαζαν με δύναμη
οί ψυχές τους κάθε παλμό και κάθε ήχτίνα του κ'
ήστερα τ' ήνάδιναν τόσο πιστά και τόσο ήάστερα,
πού νόμιζαν οί ήδιοι ήυτοί πώς ή πλάση όλάκερη
ήνοιωθε και πεθούσε ή,τι ήνοιωθαν κ' ήυτοί κί' ό,τι
ποθούσαν.

'Αξαφνα οί γιωργοί οί συνορίτες σόπησαν. Στα-
μάτησαν τα καματερά. ήβλαν τα χέρια ήντήλιο κ'
είδαν δυτικά. 'Ο ήλιος κατέβαινε να βασιλέψη πρός
τα βουνόκορρα τα μακρινά κ' ήκειθε κάτι ήνέβαινε
σ' μαύρο σύνεφο κ' όλο μεγάλωνε σιγά σιγά. 'Αφού
είδαν με ήρασοχή το δυσκολόβλεστο μαυράδι, γύ-
ρισαν και μίλησαν πάλι μεταξύ τους :

—Βροχής σημάδια ! είπε ή ένας. Πολύ γλήγορα !

—'Ανεμοζάλη θάχουμε ! ή άλλος ήποκρίθηκε.

—Κακοκαιριά κ' όπου κ' ήν είναι φτάνει.

—'Ιδες πώς ήπλώνει κ' όλο ήρχεται !

—Νά μή μάς ήβγη σε κκκό, ής δώση ή Θεός !

—Νά μή μάς νερώτη ήρόμα ! αυτό θέλω γ'ώ.

—'Αμποτε να ξεθυμάνη, πριν ήεριέψη !

—'Αλοί ! και δέν τελειώσαμε το ήργο ! 'Ωώ,
Μαρούλη, ώώ !

—'Ας κάμουμε πειό γλήγορα ! 'Ωώ, Κοκκίνη, ώώ !

Κ' οί ζευγολάτες ήανάχισαν τόν ήργο τους με
νιάν ήρμή. Σε λίγο όμως ήντίκοψαν τα βόδια πάλι.

Στάθηκαν ανήσυχοι και ξέταζαν τὸν οὐρανό.

— Πολλή μαυρίλα πλάκωσε !

— Μαύρη σὰν καλιακούδα !

— Σὰ νύχτα πᾶρῳρη ἀπλώνεται 'σ τὴ γῆ,

— Πάει καὶ τὸν ἥλιο νὰ σκεπάσῃ, πρὶν κρυφτῇ.

— Νῆλαι κάλλιο βροχὴ καλοδεχούμενη.

— Κ' ὄχι νεροποντὴ, ποῦ νὰ μὴν ἀφήσῃ σπειρὶ 'σ τὸ χῶμα !

— 'Ο Θιὸς νὰ γλύσῃ τοὺς φτωχοὺς !

— 'Απὸ τὴν ἰδίαν ὀργὴν του ἄς τοὺς φυλάξῃ !

— Τί, ἂν σπείραμε. ἂν ὀργώσασκε, καὶ δὲ μᾶς ἀγαπήνῃ !

— Μὴ σπείρας, μὴν ὀργώνῃς, καὶ ἄς σὲ βοηθήσῃ. 'Ὡς, Μαυρούλη, ὦς !

— 'Η γῆ καὶ μ' ἐντὶ λόγῳ του φέρνει καρπὸ. 'Ὡς, Κοκκίνη, ὦς !

Κ' οἱ ζευγολάτες ξανάρχισαν τὸν ἔργον τους με νεῖαν ὀρμήν. 'Αἰσῶνα ὅμως παράτησαν καὶ χειρολάβα καὶ βουκέντρα. Κ' ἐκράζαν βλέποντας 'σ τὸν οὐρανόν.

— Αὐτὸ δὲν εἶναι σύνεφο. αὐτὸ δὲν εἶναι ἀντάρα !

— Μήτε κ' ἡ κόρη τοῦ παππᾶ, ποῦ ἔρχετ' ἀπὸ τ' ἀμπέλι !

— Κοπάδια κορακιῶν ! Μαύρα μηνύματα σ' τὸν κόσμον !

— Τρέμω ὄχι τὸ μήνυμα· τρέμω τὸ μηνυτὴ.

— Πῶς σκέπταναν τὸν οὐρανόν ! Θανατικὸ μαντεύον.

— Μαυρὸ ἀπὸ τὰ χωράφια ἡ πείνα τοὺς, γιὰ τ' εἶναι μάντεμα κακοῦ !

— Πῶς σκοτίζουν καὶ πῶς δέρονται ! Πόλεμος θάχουμε.

— Εἰρήνην 'σ τοὺς σπόρους τοὺς ριγμένους ! Τ' ἄλλα δὲν τα βόδιμα.

— 'Ο, τι γράφῃ δὲν ξεγράφῃ. Φτάνει πειὰ τ' ὀργῶμα !

Κι' ὁ ἕνας ζευγολάτης ἄρχισε νὰ λύνῃ τὰ λουριά, γιὰτὶ καὶ ὅλα νύχτωνε, καὶ νὰ φορτώνῃ τ' ἀλέτρι του 'σ τὰ βόδια, με σκοπὸ ν' ἀποσώσῃ κῆριο τὸ διβόλισμα. 'Ὅμως ἄς εἶχε καὶ ὁ ἥλιος βασιλέψῃ, κ' ἡ νύχτα ἄς ἔρχονταν σπουδαστικὴ 'σ τὸν κάμπο ἐκείνον τὸ βαθύν· ὁ ἄλλος ζευγολάτης δὲν ἔδειχνε σκοπὸ νὰ πᾶν πρὶν ἀποδιβόλισῃ ὁλότελα. 'Ηθελε ἡ ἄλλη μέρα ναῦρε, τὸ σπῆρο του κομμένον καλὰ 'σ τὴ γῆ. Μ' ἀντρίκειν ἀπόρρητα, ποῦ ἄστραφτε 'σ τὴν ὄψιν καὶ 'σ τὴ ματιὰ του, κεντούσε τὰ καματερά καὶ κυβερνοῦσε τὸ ζυγίστρο καὶ σκαλοῦσε.

Καὶ τώρα τ' ἀμέτρητα κοπάδια τῶν κορακιῶν, σμιγμένα 'σ ἕνα ἀπέραντο κοπάδι, ἔφτασαν, ἀπλώθηκαν σὰν κῦμα θεόρατο πλημμυρισμένου ποταμοῦ, χύνοντας γύρω τὸ ροδέρημα τῆς μυριόδαλης κραυγῆς του. Κάνοντας ἄργα καὶ ὅλο ἄργότερον τὸ πέταμά τους, ἦρθαν κ' ἰσοζύγιασαν 'σ τὴ νύσπαρτη πεδιάδα σὰ σύνεφο βαρύφορτο, ἑτοιμοὶ νὰ ξεσπάσῃ. Αἰχτάρᾳ ἔδερνε τοὺς δόλιους καματάρηδες ' ἴσως κ' ἡ γῆ ἀκόμα ἐνοιώθε κάποιον παλμὸν 'σ τὰ στῆθια, πόνο γιὰ τὰ παιδιὰ της. 'Ὅλων τὰ πρόσωπα γυμμένα κατὰ τὸν οὐρανὸ ἔδειχναν τὸ φόβο τοῦ θανάτου. Τάχα ὃ' ἀκούουθῆσαν τὸ ταξιδεὶ τοὺς τὰ σταροράχα ὄρνια, τὰ λιμασμένα ἀπὸ τὸ μάκρμα τοῦ ταξιδιοῦ, ἢ θὰ πέσουν 'σ τὰ χωράφια ; Καὶ τότε ἰλοῖμονο 'σ τὴν ἀμοιρὴ ἀργατεία ! Κ' οἱ ἐλπίδες χάνονταν κ' οἱ κόποι οἱ τόσοι ! Μαύρο σὰν τὸ σύνεφο τῶν κορακιῶν ἀπλώνονταν ἀπανουθεῖο τοὺς τὸ φάντασμα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς πείνας.

Καὶ τὰ κοράκια πάλι εἶχαν διαλυθῇ 'σ ἀμέτρητα μικρότερα κοπάδια κ' ἔφεραν γύρους κ' ἐκράζαν ἀνῆσυχα, σὰ νὰ σκέφτονταν κάτι καὶ νὰ φιλοτικοῦσαν. Κι' ὅσο ἡ νύχτα ἀπλώνονταν, τόσο κατέβαιναν πειὸ χαμηλά. Κ' ἡ νύχτα τᾶκρυψε μέσ' τὴν ἀγκυλιά της· καὶ ἀκόμα ἐκεῖνα ἔσκουζαν τρομαχτικά· κ' ἦταν τῶν φτερουγιῶν τους τ' ἀνεμῶδαρμα σὰν τοῦ βορείου τὸ πέρασμα ἀπὸ πευκοφυτεμένο λόγγο.

Τὴν αὐγὴν τ' ἀνήμερα πουλιὰ ἦταν πεσμένα 'σ τὰ χωράφια. Κ' ἔδοσαν ἰτάρχα καὶ κοκκολογοῦσαν τὸ σπαρμένο σιτάρι καὶ κριθάρι. Μαύριζε ἀπ' αὐτὰ ὁ τόπος καὶ ὀρνυοῦσε ἡ ἀμοιρὴ ἀργατεία. Κι' ὅλοι ἔμεναν με χέρια σταυρωμένα καὶ ἀγνάντευαν τὴν σφοδρά. Κι' ὅσοι ἦταν τυχεροὶ κ' εἶχαν διβόλισῃ, εἶχαν μικρὴ παρηγοριά. Κι' ὅσοι εἶχαν βολοκοπήσῃ, εἶχαν τρανὴ χαρὰ. Μπορεῖ τότε 'σ τὴν πείνα τους ν' ἀφῆσαν τὰ πουλιὰ καὶ λίγους σπόρους. Οἱ ἄλλοι ὅμως ποῦ ἔσπειραν καὶ δὲν ἔφτασαν νὰ διβόλισουν, κάθισαν κ' ἐκλαίγαν τὴν μοῖραν τους. Καὶ πάλι ὅσοι δὲν εἶχαν σπείρῃ ἀκόμα ὁλότελα, δὲν ἤξεραν ἂν πρέπει νὰ χαίρωνται ἢ νὰ κλαῖν. Γιατὶ πόσον καιρὸ ἤμειναν ἐκεῖ τάχα ἀπλωμένα τὰ πουλιὰ ; (τὰ χόρταιναν καὶ θὰ ξαναπετοῦσαν νὰ φέρουν τὴν τρομάρα τῆς ὄψιν τους καὶ ἄλλοῦ, ἢ θὰ σταφνίζονταν σὰν καλοὶ νοικοκυραῖοι καὶ δὲ θὰ ματατόπιζαν πειὰ ὅλο τὸ χειμῶνα ;

Ἀπὸ τοὺς δύο συνορίτες ὁ ἕνας, βλέποντας τὴν δυστυχίαν ποῦ τὸν ἤρε, θέλησε ν' ἀποσώσῃ τὴν σπορά καὶ τὸ διβόλισμα κ' ὕστερα ἄς γίνονταν τοῦ ἑσπῶ τὸ θέλημα. Βάλλθηκε λοιπὸν ν' ἀποσπείρῃ,

ἀλλὰ τότε τὰ κοράκια ἔπεσαν ἀπάνου του καὶ τοῦ ἄρπαζαν τὸ σπῆρο μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια. 'Ὅσο νὰ σπείρῃ μίαν ἀπλοχερίαν, ἦταν καὶ ὅλα φαγωμένη. Σὰ δαιμονισμένα τὰ πουλιὰ ζητοῦσαν μέσ' τὸ χῶμα τὰ σπείρια. Καὶ φαίνονταν νὰ μὴ χορταίνοντο ὅσο ἔτρωγαν. Τότε καὶ ὁ γιωργὸς παράτησε κάθε δουλειὰ καὶ παραδῆθηκε 'σ τῆς μοῖρας τὴν ἀπόραση.

— Καλὰ τὸλεγα γῶ ! εἶπε. 'Ηταν σφοδρὰς σημάδια αὐτὰ τὰ κοράκια ! Χαλασιὰ 'σ τὴ φτώχεια !

'Ο ἄλλος συνορίτης εἶχε 'σ τὸ νοῦ νὰ παλαίψῃ πρὶν περαδοθῇ. 'Εξεψε γοργά, πρὶν καλοπῆξῃ ἀκόμα, τὸ βωλοκόπι του καὶ πᾶτησε καλὰ τὸ χῶμα, τὸ σπαρμένο καὶ διβολισμένο ἀπὸ χιτῆς. 'Ὑστερα ἔπιασε τὸ ντουφέκι καὶ ἄρχισε νὰ σκοτώνῃ τὰ κοράκια. Καὶ τὰ κάρφωνε σὲ ξύλα καὶ τᾶκανε τσιγάτρα τῶν ἄλλων κορακιῶν. Καὶ σκότωνε καὶ σκότωνε. 'Ὅμως δὲν μποροῦσε ὅλα νὰ τὰ ξεπατώσῃ. Γι' αὐτὸ, νύχτα με νύχτα, ἐνῶ τὰ ὄρνια ἔφευγαν καὶ φώλιαζαν γύρω 'σ τὰ βουνά, ἔσπειρε, διβόλησε καὶ βωλοκόπησε ἄλλη μιὰ φορὰ. 'Εἴτσι, μ' ὅσα καὶ ἂν φάν τ' ἀνήμερα πετούμενα, θὰ μείνῃ καὶ κάτι μέσ' τὴ γῆ. Κ' ἡ γῆ ξέρεῖ αὐτὸ τὸ λίγο νὰ τὸ καποττίσῃ !

Τέλος, ὕστερ' ἀπὸ μέρες καὶ βδομάδες, σηκώθηκαν μιὰ μέρα τὰ κοράκια, ἔστησαν χορὸ ψηλὰ 'σ τὸν οὐρανόν, ἐκράζαν περίγυρα τῆς νίκης τους τὸ θρίαμβο καὶ μπῆκαν πάλι σὲ δρόμο γι' ἄλλα μέρη. Τότε ἄρχισε καὶ ὁ σπῆρος, ὅσοι γλύτωσε, νὰ ξεπετιέται κ' ἡ γῆ ἀνθοπρατίνιζε κάπου καὶ κάπου. Κι' ἀπὸ τὰ δύο χωράφια ἐκεῖνα, τὰ συναύλακα, τὸ ἕνα ἀνθίσε καὶ κάρπισε κ' ἦταν χαρὰ 'σ τὸ νοικοκυρὸν του καὶ περηφάνεια καὶ τ' ἄλλο ἔμεινε γυμνόν, ξερὸ, κλάμα καὶ ἀπελπιτικὸν 'σ τὸ δικὸν του ἀσέντη.

23 τοῦ Ἀπριλίου 1903.

Γ. ΒΑΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ.

ΚΑΙ ΒΥΘΙΣΘΗΚΑ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ

Ἐπάνω στὸν Ἀχαρνόδοντί μου ἔκαμα σχέδια διάφορα. . . . Νὰ δοξασιθῶ καὶ νὰ διορθώσω τὸν κόσμον· 'Η ἱστορία, ἔλεγα, θ' ἀναφέρεται τὸ ὄνομά μου. . . μέσα στὸ βιβλίον τῶν Θεῶν.

Καὶ ὥσάν νὰ με «διησθάνετο» ὁ Ἀχαρνόν, ἔτρεχε ἀνάμεσα στὰ χωράφια με ὅλη τὴν ἄρρωστη χαρὰ του.

*Ἐξάφνα στὸ δρόμο μου ἀπέναντα τρία κορίτσια ποῦ κρατοῦσαν μπρῶς στὰ στῆθια

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

15

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Ἐἴπαρπε βέβαια νὰ βίλῃ πολλοὺς τίτλους παρμένους ἀπ' τοὺς ξένους γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃ πρὸ γὰρὰ τὰ ὅσα εἶπα. Μὴ θυμῶ πρὸς ὅσα μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας μετὰ τὰ πολλὰ τὰ λέει καὶ μετὰ τὰ λίγα. Καὶ εἶδον ἀπ' αὐτὸ ἡ τέχνη εἶναι πολὺ ἀπαιτητικὴ σήμερον καὶ δὲν ἐπιτρέπει διεικδυτικὰς ὁμοιωτικὰς σὲ τίτλους ἀκόμα. Τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ Χάουπμαν τοῦ ἔφαλιν ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὸν ἀνακαλλόμενον. Ἦταν κάποιος ἄλλος Γερμανὸς ἀνακάλυψε μέσθ' στὴ «Βουλγαρικὴν Κεμπάναν» ἢ «τὴν Ἀνάλυψιν τῆς Ἀνάλυσης»—ὅτι θυμῶν καλὰ—μερικοὺς τίτλους παρμένους ἀπὸ τὸ Σκισπηρ. Καὶ προσπαθεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ὁ Χάουπμαν, μὴ οἱ συμπαινώτες του δὲν τοῦ τὸ συγχώρησαν καὶ αὐτὸ δὲν τὸν ζημίωσε καὶ λίγο στὴ συνείδησίν του.

Ἐἶδον ἀπ' τοὺς ξένους ὁ κ. Γρυπάρης ἔβαλε στὰ ποιήματά του καὶ μερικοὺς τίτλους ἀπ' τοὺς ἀρχαίους· 'Ελληνες, ποῦ τοὺς ἀνάλογους τοὺς τοὺς βρίσκουμε στοὺς ξένους ποιητὰς ποῦ ἀνάφερα παρὰ πῶνον. Κι' αὐτὸ μᾶς δίχνης ἄλλη μιὰ φορὰ, πῶς ἐνῶ ἔχομε τὸ θησαυρὸν μπροστὶ μας δὲν ξέρομε νὰ τὸν ξεματταλλετοῦμε, παρὰ περιμένουμε ἀπὸ ἄλλους νὰ μᾶς ἀνοίξουν τὰ μᾶτις καὶ τὸ δρόμο.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ποῦ ἐφάνηκε ὁ κ. Γρυπάρης, μᾶς ἦρθε μῆνυμ' ἀπ' τὴν Πόλιν ὅτι καὶ δεύτερος γερὸς ποιητὴς ἐπρόβαλλεν ἐκεῖ. Κ' ἦταν αὐτὸς ὁ κ. Ἀγγ. Σημηριώτης. 'Η ποιητικὴ του συλλογὴ λέγονταν «Θυνάσιμα». Στὸν τίτλον αὐτὸν μπορεῖ κανένας νὰ βάλῃ καὶ τὴ λέξη ἄμαρτήματα γιὰ νὰ χαρακτηρίσῃ καλὰ τὸ βιβλίον, ποῦ μᾶς ἐγνωρίσε μ' ἕνα πολὺ ἀπόκοτο τρόπο τὴν ψευτιὰ καὶ τὴν ἀνελευθέρειαν στὴν τέχνη. Μὲ καὶ δὲ μποροῦσε νὰ γίνῃ ἄλλως, ἀφοῦ ποιητὴς ποῦ μερικοὶ τοῦ ἤσαν νεῦρα καὶ ζωὴ, γράφειστέ 1896 σὲ καθαρῶς γλῶττα στίχους σὰν αὐτοῦ:

Ἦ παρθένη, εἰς μένοντες στίχους
γλυκυτέρους τοῦ μέλιτος, φίλη,
τὰ ὠχρά μου θὰ σ' εἰπωσι χεῖλη
τῆς ψυχῆς μου τοὺς προστάντας ἄχρους.

ἢ σὰν αὐτοῦ:

Οὕτως ὥστε τὸ πᾶν μελωδία
καὶ ἀνεκφράστως ἔσται γλυκύτης,

ὅταν στέν' ἡ κιθάρα μου, ἥτις
παραχόρδως νῦν μέλλ' ἡ ἀγία
ἢ σὰν αὐτοῖς τοὺς προχρηματικά ἀμειψίτους:
'Ο δούτης τὰς ξηρὰς ἀκτὰς ἀφίνων τῆς Καλύμνου
τὸ ἐρυθρὸν κοράλλιον τοῦ πόντου ἀλειούει
εἰς φρίκην ὑποβρύχιοι ἀβύσσου ἀποκρήμνου
ἢν καὶ χαρίτας εἰδεχθῆς συχνότατα ἰσπεύει
ὠίλετε καὶ ἄλλους : χορτάσει τους:
ὦ μόλις σὲ εἶχον γνωρίσει καὶ ἡ ὥρα
νὰ φύγω μ' ἐδίχεν, οἶμοι ! νὰ φύγω ! (οἶμοι !)
Εἰσέτι ἀλγῶν ἕνα στόνον συμπνίνω,
τοῦ πλοίου ἀπῆρεν, ἀπῆρεν ἡ πρόρα !
Φανταστῆτε πλοῖον ποῦ «ἀπαίρει ἡ πρόρα» του.
'Ἄμ ἡ πρόμας του τί ἔκανε ;

Μονάχα τὸ πῶς ὁ ποιητὴς αὐτὸς γράφει—ἡ ἔγραψε τότε καὶ μένο—σὲ καθαρῶς εἶναι ἔκτατο γιὰ νὰ μᾶς πεῖ ὅτι τὸ ἔργο του δὲ ὄχταν τίποτε ἄλλο παρὰ ψευτιὰ Δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἄλλως. Τῶχαι ἡ γουρσοῦζικη ἢ καθαρεύουσα νὰ συνοδεύει πάντα τὸ φέμα. Καὶ νὰ ἡ ἀπόδειξις γιὰ τὴν ποιητὴν αὐτὴν.

Στὸν πρόλογόν του λέει: «Τὸ καὶ ἡμᾶς προσπαθήσαμε νὰ μὴ μιμηθῶμεν κανένα ἐκ τῶν ποιητῶν δημογλώσσων τε καὶ ξένων, οὐδ' οὐχὶν ἀνέγνωμεν». 'Η ἀποδοχὴ αὐτῇ τοῦ ποιητῆς στὸν ἀναγνώστη γιὰ νὰ τοῦ ἀγνωρίσῃ, ἀμέσως τὴν πρωτοτυπία, κάνει τὸν πρὸς προσεχτικὸν νὰ ὑποψιαστῇ ὅτι καὶ τρέχει. Κ' ἡ ὑπόψις του αὐτῇ δὲ ἔστιν ἡ